

R.D. Dawe, *Sophoclis Tragoediae*. Tom. I. *Ajax-Electra-Oedipus Rex*. Teubner (Leipzig) 1984, σελ. 164.

Πρὶν ἀκόμη παρέλθῃ μία δεκαετία ὁ Dawe ἐπιχειρεῖ δευτέραν ἐκδοσιν τῆς «βυζαντινῆς» τριάδος τοῦ Σοφοκλέους, μὲ σκοπὸν, αὐτὴν τὴν φορὰν, νὰ βελτιώσῃ τὴν ἐκδοσιν, ποῦ ὁ ἴδιος ἐπεχείρησε τὸ 1975 εἰς τὴν ἰδίαν σειρὰν ἐκδόσεων, τὴν Βιβλιοθήκην Teubner. Τὰς ἐλλείψεις τῆς πρώτης ἐκδόσεως ἐπεσήμανα σὲ κριτικὴ μου, ποῦ ἔδη μοσιεύθη εἰς τὸ περ. *Πλάτων* (29, 1977, σελ. 277-279). Καὶ ἐνῶ τότε ἤμουν ἐπιφυλακτικὸς ὡς πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκδόσεως, σήμερα δὲν δύναμαι παρὰ ἀνεπιφύλακτα νὰ ἐπαινέσω τὴν νέαν ἐκδοσιν διὰ τοὺς λόγους ποῦ ἐκθέτω εἰς τὴν συνέχειαν.

Ὁ ἐκδότης κατ' ἀρχὴν ἐξεμεταλλεύθη θαυμάσια τὴν χειρόγραφον παράδοσιν τοῦ κειμένου, χωρὶς νὰ περιορισθῇ μόνον εἰς τὰ μεσαιωνικὰ χειρόγραφα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ περιφημον διὰ τὴν ἀρχαιότητά του καὶ τὴν ὀρθότητα τῶν γραφῶν L (Flor. Laur. 32,0) τοῦ 950 μ.Χ., ἀλλὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του τὰς παραδεδομένας γραφὰς εἰς τὰ ἀρχαῖα λεξικά (Ἑσυχίου, Μεγάλου Ἑτυμολογικοῦ, Σούδα, Εὐσταθίου), τὰ ἀνθολόγια (Στοβαίου), ὅπως ἐπίσης καὶ τὰ ἀρχαῖα Σχόλια. Ἐπὶ πλέον συμπεριέλαβε εἰς τὴν ἔρευνάν του ἀναφορικὰ μὲ τὴν κριτικὴν τοῦ κειμένου καὶ τὸ *Γνωμολόγιον*, δηλαδὴ τὸν κώδικα τοῦ Βατοπεδίου 36 (= Marc. Gr. 507) τοῦ 12ου αἰ., ἀναφορικὰ μὲ τὸ Σοφόκλειον τμήμα. Ὡς γνωστὸν ὁ κώδιξ οὗτος περιέχει, μεταξὺ ἄλλων, Εὐριπίδειον τμήμα, ὅπως ἐπίσης καὶ Ὀμηρικόν. Τοῦ τελευταίου τμήματος ἔρευναν ἐπεχείρησε προσφάτως ἡ κ. Π. Παγωνάρη-Ἀντωνίου εἰς τὴν διδακτορικὴν διατριβὴν τῆς *Οἱ κώδικες Athous Vator. 36 & Marc. Gr. 507. Τὸ Ὀμηρικὸν Τμήμα* (Ἀθήνα 1985). Ἡ ἐπιδειχθεῖσα προσοχὴ τοῦ Dawe πρὸς τὸ *Γνωμολόγιον* δικαίωνει τὴν ἔρευναν τῶν Ἑλλήνων φιλολόγων (Γ. Χριστοδούλου, Π. Παγωνάρη-Ἀντωνίου) ἐπὶ τοῦ ἀξιολόγου τοῦτου κώδικος καὶ ἀπαντᾷ εὐγλωττα εἰς τὴν περιφρονητικὴν στάσιν ποῦ ἐτήρησαν τινὲς (φιλόλογοι), ὅταν ἔγινε λόγος διὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Ὀμηρικοῦ τμήματος.

Ὁ Dawe ἀναφέρει ἐπίσης τὰ παπυρικὰ ἀποσπάσματα, ὅπου περιέχονται κείμενα τῶν τραγωδιῶν ποῦ ἐκδίδει. Εἶναι οὐσιαστικὴ βελτίωσις, καὶ τὴν παράλειψιν νὰ ἐκμεταλλευθῇ ὅσον ἔπρεπε τοὺς παπύρους κατὰ τὴν πρώτην ἐκδοσιν εἶχα ἐπισημάνει. Εἶναι πλέον κοινὸς τόπος ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐκδοθοῦν σήμερον ἀρχαῖα κείμενα, ἂν ἀγνοηθοῦν οἱ πάπυροι (περὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ἔχουν γραφῆ πολλά).

Εἰς τὸ μέρος ὅπου παρατίθεται σύντομος βιβλιογραφία τῆς ἐρέυνης γύρω ἀπὸ τὸν Σοφοκλῆ (σελ. XII), βλέπει κανεὶς ὅπωςδῆποτε ἀξιολόγους ἐργασίας, θὰ ἀνέμενον ὅμως ὁ μελετητὴς τοῦ Σοφοκλέους νὰ ἰδῇ περισσοτέρας. Καὶ εἶναι παράλειψις νὰ μὴ μνημονεύωνται τουλάχιστον αἱ ἐργασίαι τῶν 1) R. Carden, *The Papyrus Fragments of Sophocles*, Berlin-N. York 1974 καὶ 2) A.C. Moorhouse, *The Syntax of Sophocles*, Leiden 1982.

Ἐνῶ ἐκ πρώτης ὄψεως ὁ ἀναγνώστης ἔχει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὸ κείμενον τῆς δευτέρας ἐκδόσεως δὲν διαφέρει οὐσιαστικὰ ἀπὸ αὐτὸ τῆς πρώτης, προσεκτικώτερη μελέτη προδίδει τὰ σημεῖα ποῦ διαφοροποιοῦν τὴν μίαν ἐκδοσιν ἀπὸ τὴν ἄλλην, καὶ εἶναι αὐτὰ ποῦ καταξιώνουν τὴν δευτέραν ἐκδοσιν. Συγκεκριμένα εἰς τὴν δευτέραν ἐκδοσιν ὁ Dawe διακρίνεται διὰ μίαν τάσιν νὰ εἰσαγάγῃ ἰδικὰς του διορθώσεις (ἀποτέλεσμα τῆς μακροχρονίου μελέτης του ἐπὶ τοῦ Σοφοκλείου κειμένου), ἐνῶ ἀλλοῦ ἐπι-

